

21.12.2009

Kuntasanastohanke

Toimikausi 1.12.2009 - 31.03.2011

Tausta

Valtiovarainministeriö käynnisti vuonna 1998 yhdessä valtioneuvoston kanslian kanssa sanastoprojektin, jonka tarkoituksena oli tuottaa valtiovarainministeriön keskeisten toimialojen termejä sisältäviä monikielisiä sanastoja. Projektin käynnistämisen taustalla oli kansainvälisten yhteyksien lisääntyminen EU-jäsenyyden myötä ja tarve kommunikoida yhä enemmän vierailla kielillä. Kommunikointia ja työskentelyä kuitenkin vaikeutti yhtenäisen vieraskielisen sanaston puute valtiovarainministeriön toimialalla. Vieraskielisistä vastineista ei ollut suosituksia ja vastineiden käyttö oli siten kirjavaa. Valtiovarainministeriön eri osastoilla oli kyllä laadittu sanastoja eri kielillä, mutta koska niitä oli tehty eri aikoina ja erilaisin perustein ja menetelmin, puuttui yhtenäinen käytäntö. Myös suomenkielisen termistön epätarkka käyttö aiheutti ongelmia kääntäjille. Viestinnän selkiyttämiseksi ja yhtenäisen sanaston saamiseksi valtiovarainministeriön sanastoprojektissa tuotettiin EMU-sanasto (1999), Budjettisanasto (2001), Verosanasto (2002) ja Työmarkkinasanasto (2005).

Suomen Kuntaliitto julkaisi vuonna 2000 Kunnallishallinnon sanaston (suomi-englanti-suomi), jossa kuvataan lyhyesti Suomen kunnallishallintoa ja sanasto-osassa selitetään käsitteitä myös englanniksi. Sanasto on ollut hyödyllinen terminologinen lähde, mutta sanaston ilmestymisen jälkeen on kuntasektorilla tapahtunut paljon muutoksia ja sanasto on siten monin osin vanhentunut. Siksi eri tahoilta onkin esitetty toiveita saada ajantasainen sanasto, joka toisi yhtenäisyyttä suomen-, ruotsin- ja englanninkielisten termien käyttöön ja jossa selitettäisiin käsitteiden sisältöä. Valtiovarainministeriön, valtioneuvoston kanslian ja Suomen Kuntaliiton yhteistyönä laadittava kuntasanasto jatkaa samalla myös valtiovarainministeriön keskeisiä toimialoja käsittelevien sanastojen sarjaa.

Tavoite/tehtävä

Projektin tarkoituksena on tuottaa valtionhallinnon henkilöstölle suunnattu kolmikielinen (suomi–ruotsi–englanti) kuntasanasto.

Pitkällä tähtäimellä sanaston toivotaan selkiyttävän alan suomen-, ruotsin- ja englanninkielistä viestintää (esim. säädösteksteissä, valtiovarainministeriön julkaisuissa, verkkosivustoilla, tiedotusvälineissä).

Organisointi

Projekti toteutetaan valtiovarainministeriön, valtioneuvoston kanslian ja Suomen Kuntaliiton yhteistyönä. Hankkeesta tehdään sopimus, jossa määritellään yhteistyön ala ja resurssointi.

Sanasto laaditaan terminologisen sanastotyön menetelmien mukaisesti.

Projektiorganisaatio

Kuntasanastohanke on valtiovarainministeriön, valtioneuvoston kanslian ja Kuntaliiton yhteistyöhanke, jonka resursoimisesta virastot vastaavat sopimuksen mukaisella tavalla.

Projekti toteutetaan siten, että työ jakautuu kuntasanastohankkeen projektiryhmän, kielityöryhmien ja terminologin kesken.

Kuntasanaston projektiryhmä koostuu sanaston aihealueen asiantuntijoista. Ryhmän muodostavat kielenkääntäjä Merja Fleming ja hallitusneuvos Arto Luhtala valtiovarainministeriöstä, johtava lakimies Heikki Harjula Suomen Kuntaliitosta sekä johtava terminologi Kaisa Kuhmonen valtioneuvoston kansliasta.

Projektiryhmän tehtävänä on:

- vastata kuntasanaston suomenkielisen aineiston tuottamisesta ja sisällöstä
- valita sanastoon tulevat käsitteet sekä käsitellä ja hyväksyä niille määritelmät tai muut käsitekuvaukset
- käsitellä lausuntokierroksella saatava palaute ja tehdä tarvittaessa muutoksia sanastoon
- kartoittaa kuntasanastohankkeen sidosryhmät
- tukea terminologin työskentelyä.

Kielityöryhmät koostuvat asianomaisen kielen, kääntämisen ja sanaston aihealueen asiantuntijoista. Kielityöryhmissä on 2—4 jäsentä, ja ryhmiin pyritään saaman vähintään yksi äidinkielenään kohdekieltä puhuva henkilö. Ryhmät työskentelevät ja vastaavat työnsä tuloksista kollektiivisesti.

Kielityöryhmien tehtävänä on:

- kartoittaa riittävän monipuolinen lähdeaineisto työnsä taustaksi
- verrata sanaston käsitteitä kohdekielen käsitejärjestelmiin
- valita kohdekieliset vastineet sanastoon tuleville termeille
- kääntää määritelmät tai muut käsitekuvaukset yhteisesti sovittujen periaatteiden mukaisesti
- kääntää muut sanastoon tulevat tekstit
- korjata tarvittaessa osuutensa lausuntokierroksella saatujen kommenttien perusteella oikolukea kohdekielen osuus.

Projektia vetää valtioneuvoston kanslian terminologi. Terminologin tehtävänä on:

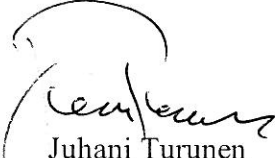
- huolehtia projektin hallintaan liittyvistä töistä
- perehdyttää projektiryhmä ja kielityöryhmät terminologisen sanastotyön menetelmiin

- valmistella aineisto ohjausryhmän, projektiryhmän ja kielityöryhmien työskentelyä varten
- tehdä termi-inventaario ja ehdotus sanastoon otettavista käsitteistä
- analysoida käsitejärjestelmiä sekä laatia mahdolliset käsitekaaviot ja suomenkieliset määritelmäehdotukset
- mahdollisuuksiensa mukaan kartoittaa ja koota käytössä olevia erikielisiä vastineita
- kielityö-ryhmien työskentelyn pohjaksi
- toimia kielityöryhmien yhteyshenkilönä sekä koordinoida ja tarkastaa kielityöryhmien työtä
- huolehtia lausuntokierroksista
- toimittaa sanasto julkaistavaan kuntoon
- informoida projektiryhmää ja kielityöryhmiä työn etenemisestä
- tiedottaa projektista.

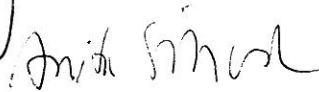
Rahoitus

Projektin kustannukset jaetaan valtioneuvoston kanslian ja valtiovarainministeriön kesken. Valtioneuvoston kanslia antaa hankkeeseen terminologin työpanoksen. Valtiovarainministeriön ruotsin kääntäjä osallistuu ruotsin kielityöryhmään ja englannin kääntäjä englannin ryhmään. Lisäksi valtiovarainministeriö vastaa kielityöryhmien palkkioista. Suomen Kuntaliiton kielenkääntäjät ja substanssiasiantuntijat ovat niin ikään virkatyönä hankkeessa mukana oman erikoisalansa mukaisesti.

Alivaltiosihteeri

 Juhani Turunen

Viestintäjohtaja

 Anita Sihvola

Tiedoksi hankkeen jäsenet